

KARAR METİNLERİ

CEMAAT VAKIFLARI - TAŞINMAZ MAL EDİNİLMESİ

Y. 1. HD.
E. 1981/1180
K. 1981/1245
T. 9.2.1981

Özet : Cemaat Vakıflarının, taşınmaz mal edinebilmeleri; buna yasaların, vakfiyelerinin, ya da vakfiye yerine geçen bildirim olanak vermesine bağlıdır (2762 S. Vakıflar K. m. 1) (743 S. MK. m. 638).

Taraflar arasındaki davada; davacı idare vekili, davalı vakfın dava konusu 553 ada 5 parsel sayılı taşınmazı iktisap etmesine yasal olanak bulunmadığını, bu iktisabın amme intizamını zedeleyici nitelikte olduğunu bildirerek iptal isteğinde bulunmuştur. Davalı vekilleri, cevap layihası verip, davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir. Kararın, temyizen incelenmesi sürecinde davalı vekilleri ile davacı idare vekili tarafından istenilmekle, dosya incelendi gereği düşünüldü:

Davalı Balıklı Rum Hastahanesi Vakfı 2762 sayılı Vakıflar Yasasının 1. maddesinin 2. fıkrasında tanımlanmış bulunan mülhak vakıflardandır. Bu maddeye göre mülhak vakıflar Genel Müdürlüğünün denetimine tabi tutulmuşlardır. Özel yasasında sayılan işleri yapmakla yetkili kılınmış bulunan Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün denetimi altında tuttuğu vakıf kuruluşlarca yasalara aykırı olarak oluşturulmuş hukuki tasarrufların düzeltilmesi ve

bunların iptali için dava açabileceğinde kuşkuya yer yoktur.

Cemaat Vakıflarının, taşınmaz mal edinebilmeleri buna yasaların, vakfiyelerinin ya da vakfiye yerine geçen beyannamenin olanak vermesine bağlıdır. Vakfeden, vakıfnamesinde izin vermedikçe onun iradesi dışına çıkılıp, taşınmaz mal edinemez. Dosyaya getirilen 1257 tarihli vakfiye davalı Balıklı Rum Hastahanesi vakfiyesi olmayıp, sözü edilen hastahane fukaralarına sarf edilmek üzere para tahsisine ilişkin "Hanna Veleđi Nikola" vakfiyesidir. Vakfiye yerine geçen 1936 tarihli beyannamesinde davalı vakfın sonradan taşınmaz mal edinebileceği yolunda bir açıklık bulunmaktadır.

Düzenlenmiş vakfiyesi olmayıp, vakıfname olarak nitelendirilmesi gereken beyannamesinde taşınmaz mal edinebileceği açıkça belirtilmeyen davalı vakfın taşınmaz mal edinmesi durumunda iyi niyetli sayılması ve MK. nun 638. maddesinden yararlanması da olanak dışıdır.

Ayrıca tevhidden görülen her iki davada, davaya konu edilen taşınmaz aynı yer olduğuna göre, yazılı olduğu üzere davanın kabulüne karar verilmesinde bir isabetsizlik yoktur.

O halde, tarafların temyiz itirazları yerinde değildir. Reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün (ONANMASINA) ve 199700 kuruluş bakiye onama harcının davalıdan tahsiline 9.2.1981 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YABANCININ MİRAS HAKKI

Y. 2HD.
E. 9399
K. 100
T. 11.1.1977

Nurettin İbrahim (Aleksander Nobar) ve Cihan Vahdettin Din (Şake Aram Abrahamyan) ile Maliye Hazinesine izafeten İstanbul Muhakemat Müdürlüğü arasındaki vaset davasının Vahit Aram Loris Abrahamyan'ın müdahalesiyle ve bozmaya uyularak yapılan muhakemesi sonunda verilen 1.7.1976 gün ve 346-404 sayılı hükmün dairesinin 9.11.1976 tarih ve 7309-7953 sayılı ilâmiyle onanmasına karar verilmişti. Adı geçen kararın düzeltilmesi Hazine tarafından istenilmekle evrak okunup gereği düşünüldü:

Fransız uyruklu Polin (Pavline) Aram'ın 5.11.1969 da İstanbul'da öldüğü, mirasçının dayısı Aram Abrahamyan'ın çocukları Vahe Loris, Nurettin İbrahim ve Cihan Vahdettin'e kaldığı dosyadan anlaşılmış ve bu yön, bozbanın kapsamı itibariyle kesinleşmiştir.

Ölen Polin (Pavline) Aram'ın Fransız uyruklu olduğunda anlaşmazlık yoktur. Mirasçılardan Nurettin İbrahim'le Cihan Vahdettin ve Loris Abrahamyan'ın Birleşik Arap Cumhuriyeti uyruklu oldukları, dosyada mevcut Kahire Mahkemesinin 29.6.1970 günlü ve 491 sayılı olup usulünce onanmış ilâmında anlaşılmıştır. Esasen bu konuda uyuşmazlık da bulunmamaktadır. Hazine vekili, gerek temyiz gerekse karar düzeltme dilekçelerinde bu yönü kabul etmiş bulunmaktadır.

Hazine vekili davacılar ve müdahilin babaları Aram Abrahamyan'ın Osmanlı tebasında bulunduğunu ileri sürmekte ise de dosyadaki nüfus kaydına göre bu kişinin, Türk Vatandaşlığını yitirdiği ve nüfustan kaydının silindiği, sonradan Birleşik Arap Cumhuriyeti Vatandaşlığına geçip 1931 yılında öldüğü anlaşılmıştır. Kaldığı hükmün bu bölümüne ait temyiz itirazları 9.11.1976 günlü 7309/7953 sayılı ilâmla reddedilmiş, bu suretle Aram Abraham'ın Türk Vatandaşı olmadığı kesin hale gelmiştir. Usulî kazanılmış

hak ilkesi karşısında bunun aksi zaten ileri sürülemez.

Hazine vekilinin, (İhtilâfı dâr) konusundaki savunması Medenî Kanunun yürürlüğünden önce ölenlerle ilgili olup, bu davada tartışılmasına bile gerek olmadığı söz götürmez.

Ölenin Fransız uyruklu, mirasçılarının ise Birleşik Arap Cumhuriyeti uyrukluğundan buldukları gerçekleşmiştir. Şu halde gerek miras bırakan gerekse mirasçılar Türk Vatandaşı değildirler. Hal böyle olunca Hazine vekilinin Tapu Kanununun 35. maddesi ve 1062 sayılı kanuna dayanmasında isabet yoktur. Çünkü: 27 Mayıs 1927 günlü 1062 sayılı kanunun 1. maddesine göre, "İdarî kararlar ve olağanüstü ve ayrıcalıklı (istisnaî) Kanunlarla Türk Vatandaşlarının mülk edinmelerini kısmen veya tamamen sınırlayan Devletlerin Türkiye'de bulunan vatandaşlarının mülkiyet hakları Bakanlar Kurulu kararıyla (Mukabele Bilmisil) olarak kısmen veya tamamen sınırlanabilir". İşte 2644 Sayılı Tapu Kanununun 35. maddesi ile amaçlanan yön bundan ibarettir. Madeyi başka türlü anlamak mümkün değildir. İlmî ve Kazaî İçtihatlar da bu konuda sözbirliği içindedir. Zaten aksi düşünülemez. Şayet karşı görüşe uyulursa miras bırakan yabancı uyruklu olup onun da Türkiye'de taşınmaz iktisap edemeyeceği ileri sürülüp ölümü bile beklenmeden hazinece malına el konması gerekirdi. İşde, hazinece bu yola başvurulmamış olması da 35. maddenin iki yabancı arasında uygulanamayacağını göstermektedir.

Temyiz ilâmında bildirilen gerektirici sebeplere ve özellikle yukarıda yazılı gerekçelere göre usulün 440. maddesinde sayılan sebeplerden hiç birisine uygun olmayan karar düzeltme isteğinin REDDİNE ve usulün 442. maddesi hükmünce takdiren yüz lira para cezasının karar düzeltme isteyene yükletilmesine 11.1.1977 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

MUHALEFET ŞERHİ

Yabancı uyruklu gerçek kişilerin mirasçılık hakları taşınır ve taşınmaz olarak iki bölümde mütalaa edilmesi gerekir. Zira, Devletler Hususî Hukukuna göre taşınırlarda gerçek kişilerin mensup oldukları Devlet Kanunları, taşınmazlarda ise taşınmazın bulunduğu yer kanunları uygulanır. Bu kural Türk Hukukunda uygulama ile benimsenmiş bir hukuk ilkesidir. Hal böyle olunca, taşınırlar için yabancı Devlet Kanunlarının araştırılarak uygulanması icap eder. Mirasçılık hakkının kapsamı ve hisse miktarı yönünden bu inceleme zorunludur. Burada şüphesiz Hazinesinin yararı da söz konusu bulunmaktadır. Buna rağmen böylesine bir inceleme yapılmadan karar verilmiş olması Türk Devletler Hususi Hukukuna aykırılık teşkil ettiğinden hükmün evvel emirde bu yönden bozulması gerekmektedir.

Mahkemece evvelce verilen hüküm 17. 4.1975 günlü bozma ilâmı ile sadece teminat açısından bozulmuş diğer hususların inceleme konusu yapılmadığı açıkca belirtilmiş olmakla davacı ve aslî müdahillerin ve murisin yabancı uyruklu olduğu hususu dışında hiç bir maddi olay ve hukukî değer yargısı usulen kesinleşmemiş taraflardan kimsenin

kazanılmış hakkı meydana gelmemiştir. Bu nedenle taşınırlar için Mahkemenin verdiği hükmün kesinleştiği veya kazanılmış hak haline geldiği de iddia olunamaz.

Taşınmazlara ait miras haklarına gelince; muris Polin Aram 1969 tarihinde Fransız uyrukluğunda iken ölmüştür. Onun varisi olduğu iddia olunan 1931 tarihinde yabancı uyruklu iken ölmüş Abrahamın çocukları ise murisin ölüm tarihinde Türk Vatandaşı değildir. 2644 sayılı Tapu Kanununun 35. maddesine göre murisin dayısı çocukları yabancı uyruklu kişiler durumunda olmakla varis olma hakları Türkiye ile adı geçenlerin mensup olduğu devlet arasında bu husustaki anlaşmanın varlığına bağlıdır. Kanunda öngörülen karşılıklı anlaşma yok ise adı geçenlerin varis olacakları veya olmaları düşünülemez ve Türk Kanunlarına göre de varis olduklarına mütedair veraset belgesi verilmesine imkân yoktur. İşte, mahkemece bu hususta dahi inceleme ve araştırma yapılmadan karar verilmiş olması usul ve kanuna aykırı bulunmuştur.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı karar düzeltme isteğinin kabulü ile hükmün bozulması oyundayım.

Emin Başaklar

MİRAS HAKKI - VERASETİN İPTALİ

Y. 2HD.

E. 760

K. 931

T. 3.2.1977

Hazine ile Biddat (Vedat) Bağdadi ve arkadaşları arasındaki veraset iptali davasının yapılan muhakemesi sonunda, verilen hüküm davacı tarafından temyiz edilmekle evrak okunup gereği düşünüldü:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuna uygun sebeplere ve özellikle ölen kişi T.C. uyruklu olup, kardeşlerinin Türk Vatandaşlığını yitirmiş olmaları ve başka bir Devletin uyrukluğuna girmiş bulunmaları mirasçılık sıfatlarını ortadan kaldıra-

mıyacağına, ölümün, vatandaşlıktan ayrılmadan önce ya da sonra olmasının miras hakkına etkili olmayacağına, olayda Tapu Kanununun 35. maddesi ile 1062 sayılı kanunun uygulama yeri olmadığına göre yerinde bulunmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA ve aşağıda yazılı onama harcının temyiz edene yükletilmesine 3.2.1977 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

MUHALEFET ŞERHİ

Dava, davalıların hasımsız olarak aldığı, iki veraset belgesinin iptali ile Veysel (Visal) Mursaloğlu'nun mirasının Hazineye in-

tikâl eylediğinin tesbitine ilişkin olarak Hazine tarafından açılmış bir davadır. Diğer bir deyimle, muris Veysel'in mirasının davalılara ait olmadığına tesbitine ilişkindir.

Muris Veysel Mursaloğlu'nun eskiden beri Türk Uyrukluğunda iken Türkiye'de vefat ettiğinde ve adı geçen murisin varisi olduğunu iddia ile veraset belgesi alan ve bu veraset belgesinde mirasçı görünen kişilerin murisin ölümü tarihinden önce ve halen Suriye uyrukluğunda olduklarında bir ihtilâf yoktur. Taraflar arasındaki ihtilâf ve önemli nokta, davalıların murisin hukuken kardeşi durumunda olup olmadıkları ile yabancı uyruklu kişilerin bir Türk Vatandaşının Türkiye'de bulunan terekesi için varis olabilip olamayacaklarıdır.

İptâlî istenen ve 77/582 esasında kayıtlı veraset dosyasındaki karar bir yabancı uyruklu davacının bir yabancı uyruklu kişinin varisi bulunduğuna ilişkindir. İptâlî istenen ikinci veraset belgesi ise, yabancı uyruklu kişilerin 16.2.1970 tarihinde ölen Türk uyruklu şahsın mirasçısı olduklarına dairdir. Murisin Türk uyrukluğunda olması ve tüm mal varlığının (taşınır ve taşınmazlarının tümünün) Türkiye'de bulunması itibariyle, genel olarak, muristen veraset belgesi istenmesinde usulen bir sakınca yoksada, böyle bir halde varis olduklarını iddia eden kişilerin de bir Türk Vatandaşı olması gerekli bulunmaktadır. Yabancı bir şahsın Türk Uyrukluğunda olan bir kişinin mirasçı olabilmesi ise bazı kanunî koşulların gerçekleşmiş bulunmasına bağlıdır. 2644 sayılı Tapu Kanununun yürürlükte bulunduğu sırada 16.2.1970 tarihinde vefat eden Veysel'in taşınmazlarda bir yabancı mirasçı olabilmesi için, Tapu Kanununun 35. maddesi gereği, yabancı mensup olduğu devlet ile Türk Devleti arasında bu hususta karşılıklı anlaşmanın varolması icap eder. Taşınırlarda ise, Türk Medenî Kanununa göre mirasçı olmaya engel bir durum yoktur. Bu durumda belki Türk parasını koruma mevzuatı hükümlerinin uy-

gulanması gerekebilir. Davalılar Suriye Uyruklu olduklarına nazaran taşınmazlar bakımından Suriye ile Türkiye arasında bu hususta anlaşmanın mevcudiyeti şarttır. Davalılar böylesine bir anlaşmanın varlığı halinde taşınmazlara ancak mirasçı olacaklardır. İşte, bu husus araştırılmadan ve karar yerinde tartışması bile yapılmadan davanın reddine karar verilmiş olması usul ve kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca, davacının tarafı olmadığı veraset davasındaki yetersiz delillere dayanılarak davanın reddine karar verilmesi de usule aykırı bulunmaktadır. Bundan başka, davalıların murisle olan rabitaları da gereği gibi, işbu davada, tesbit edilmemiştir. Davacının hasım olmadığı bir davada, esas gereği gibi araştırılmadan ve kayden davalılarla muris arasındaki kesin ilginin tesbitine müsaıt olmayan kayıtlara dayanılarak bu halin şahadetle doğrulanmış olmasından bahisle davanın reddedilmesi de yanlıştır.

İddia, savunma ve dosya münderecatına göre olayda 1061 Sayılı Kanunun uygulama yeri yoksada, yukarıda açıklandığı üzere, 2644 Sayılı Tapu Kanununun 35. maddesinin uygulama olanağı örnek teşkil edecek biçimde, mevcut bulunmaktadır. Bunu görmezlikten gelmeğe ve Tapu Kanununun 35. maddesine uygulama yeri bulunmadığını söylemeye imkân yoktur. Kanımızca, ekseriyet görüşünde, Türk olmak ile Türk Uyrukluğunda olmak ayrıcalığı ihmâl edilmiştir. Kanun Koyucunun Tapu Kanununun 35. maddesindeki (yabancı) deyimini Türk Vatandaşı olmayan tüm gerçek kişileri kapsar. Aslen o yabancı kişinin Türk olmasının kanun nazarında önemi yoktur. Ve bunun için kanunda böyle bir ayrıcalığa işaret olunmamıştır.

Bütün bu nedenlerden dolayı mahkeme kararının açıklanan sebepleri bozulması oyundayım.

Emin Başaklar

TEMİNAT

Y. 2HD.
E. 9400
K. 126
T. 11.1.1977

Evdoksiya ve Andon Kayyumu Av. Ö. Vehbi Velicangil ile Aginti Kukumalati Angeli Minas ve Maliye Hazinesi adına İst. Muhakemat Müdürlüğü aralarındaki veraset iptali davasına dair mahkemedен verilen 11.9.1974 tarihli kararın iade-i muhakeme yoluyla kaldırılması talep edilmekle yapılan muhakemesi sonunda, talebin reddine dair verilen hüküm davacılar ve Hazine tarafından temyiz edilmekle evrak okunup gereği görüldü:

Usulün 97. maddesi gereğince Türkiye'de Medenî Kanun hükümlerine göre ikametgâhı olmayan davacılar, veya müdahil, diğer tarafın muhtemel zarar ve ziyarı ile yargılama giderine karşılık olmak üzere 96. maddede yazılı şekilde teminat göstermesi zorunludur.

Öte yandan, yürürlükte bulunan 23. Şubat. 1330 tarihli (Memâliki Osmaniyede Bulunan Tebeayı Ecnebiyenin Hukuk ve Vezaifi) hakkındaki muvakkat kanunda ise, karşılıklı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere, ya-

bancılarının yani, T.C. uyruğunda bulunmayanların açacakları davaların görülebilmesi için az önce açıklandığı gibi teminat göstermekle yükümlü oldukları öngörülmüştür.

Davacılar Yunan uyrukludur. Onun için davanın görülebilmesi için, muvakkat kanunda belirtilen teminat şartlarının re'sen aranması gerekir. Öyle ise, her şeyden önce bu yönün araştırılması, Türkiye ile Yunanistan arasında, iki devletin uyruklularının karşılıklı olarak teminattan ayırık (muaf) tutulduklarına dair anlaşma varsa yargılamaya devam edilmesi, aksi halde davalının muhtemel zarar ziyarı ile, yargılama gideri ve aynı nitelikte olan vekâlet ücretini karşılayacak teminat miktarının tesbit edilmesi, bu miktarın döviz olarak Merkez Bankasına bloke ettirilmesinden sonra duruşma yapılması, teminat şartı yerine getirilmezse usulün 99. maddesi hükmünün uygulanması gerekir. Açıklanan şekilde bir işlem yapılmadan uyuşmazlığın esasının incelenmesi usul ve kanuna aykırıdır.

Sonuç : Temyiz edilen kararın gösterilen sebeplerle BOZULMASINA, bozma sebebine göre diğer yönlerin incelenmesine yer olmadığına 11.1.1977 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.